FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT PHILIPPE LÉGER

föredraget den 13 januari 2000 *

1. Jeff Erpelding är en luxemburgsk läkare som fått sin utbildning i Österrike. Han återvände efter utbildningen till hemlandet för att där med luxemburgska myndigheters tillstånd arbeta som specialistläkare inom internmedicin.

Trots att Erpelding hade genomgått en utbildning som specialistläkare inom internmedicin, särskilt kardiologi, i Österrike, beviljades han inte tillstånd att använda yrkestiteln specialistläkare inom kardiologi, varvid det luxemburgska hälsoministeriet gjorde gällande att kardiologi inte utgör en specialisering som erkänns av de österrikiska myndigheterna.

2. Tvisten vid den nationella domstolen väcker frågan under vilka förutsättningar en medlemsstat måste erkänna en yrkestitel som förvärvats i en annan medlemsstat, och på vilket sätt innehavaren kan använda sig av en sådan titel.

I — Direktiv 93/16

3. Rådets direktiv 93/16/EEG av den 5 april 1993 syftar till att underlätta läkares fria rörlighet och till ett ömsesidigt erkännande av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis. [1]

4. Artikel 6 i direktivet är tillämplig på utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för specialister som är gemensamma för två eller flera medlemsstater och har följande lydelse:

"Varje medlemsstat, där det på detta område finns bestämmelser i lagar och andra författningar, skall erkänna de utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för specialister som tilldelas medborgare i medlemsstaterna av andra medlemsstater i enlighet med artikel 24, 25, 27 och 29 och som finns uppräknade i artikel 7 genom att ge dessa bevis samma innebörd inom sitt territorium som dem som medlemsstaten själv utfärdar."

* Originalspråk: franska.

1 — EGT L 165, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 4, s. 102 (nedan kallat direktivet).

5. I de artiklar som anges i artikel 6 — med undantag för artikel 7 — samordnas nationella regler om verksamhet som specialistläkare, i syfte att uppnå ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis.[2] I artiklarna föreskrivs bland annat "vissa minimikriterier... för rätten att påbörja specialistutbildning, minimitiden för utbildningen, utbildningsformen och den plats där den skall genomföras samt den tillsyn som bör utövas över utbildningen".[3]

6. I artikel 7, i dess lydelse efter Republiken Österrikes anslutning, föreskrivs följande:[4]

"1. De utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för specialister som avses i artikel 6 skall ha utfärdats av de behöriga myndigheter eller organ som finns uppräknade i artikel 5.2 och motsvara de benämningar som finns uppräknade i punkt 2 i denna artikel med avseende på de medlemsstater som tillhandahåller specialistutbildningen i fråga.

2. De benämningar som allmänt används i medlemsstaterna och som motsvarar specialistutbildningarna i fråga är följande:

...

— *kardiologi*:

...

Luxemburg: kardiologi och angiologi

..."

7. I artikel 10.1, som återfinns i kapitel V, med rubriken "Användning av akademisk titel", i direktivet föreskrivs följande:

"Med beaktande av artikel 19 skall värdlandet se till att medborgare i medlemsstaterna som uppfyller villkoren i artikel 2, 4, 6 och 9 får rätt att använda den erkända akademiska titeln eller en eventuell förkortning av denna i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet på språket eller språken i det landet. Värdlandet får kräva

2 — Fjortonde övervägandet.

3 — Ibidem.

4 — Se Akt om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen (EGT C 241, 1994, s. 21 och EGT L 1, 1995, s. 1; svensk version, onumrerat specialnummer, ISSN 1022-9256), särskilt bilaga I, XI, D, III, 1 d.

att denna titel åtföljs av namnet på och platsen för den institution eller examensnämnd som utfärdat den. [Översättarens anmärkning: Av den andra meningen framgår att uttrycket 'ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet' syftar på den stat där beviset har utfärdats.]"

8. Artikel 19, som ingår i kapitel VI, med rubriken "Bestämmelser för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster när det gäller verksamhet som läkare", har följande lydelse:

"Om användningen av yrkestiteln för sådan verksamhet som avses i artikel 1 är reglerad i ett värdland, skall medborgare från andra medlemsstater som uppfyller villkoren i artikel 2, 9.1, 9.3 och 9.5 använda den titel i värdlandet, som i det landet motsvarar denna utbildningsnivå, även i dess förkortade form.

Första stycket skall även tillämpas på användningen av yrkestiteln som specialist för de läkare som uppfyller villkoren i artikel 4 och 6 samt artikel 9.2, 9.4, 9.5 och 9.6." [5]

5 — Artikel 4 motsvarar, vad avser ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för specialister som är gemensamma för samtliga medlemsstater, artikel 6, vilken rör ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för specialister som är gemensamma för två eller flera medlemsstater. Artikel 9 innehåller bestämmelser om förvärvade rättigheter för läkare med utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis som har utfärdats av medlemsstaterna för utbildning som påbörjades före genomförandet av direktivet (åttonde övervägandet).

II — Bakgrund och förfarandet vid den nationella domstolen

9. Jeff Erpelding erhöll den 30 mars 1985 den österrikiska examen "Doktor der gesamten Heilkunde" från universitetet i Innsbruck, och hans examensbevis bekräftades den 11 april av det luxemburgska utbildningsministeriet.

10. Han erhöll den 10 april 1991 Österreichische Ärztekammers tillstånd att utöva läkaryrket som "Facharzt für innere Medizin". Genom beslut av Luxemburgs hälsovårdsminister av den 29 augusti 1991 erhöll han tillstånd att i Luxemburg utöva läkaryrket som specialistläkare inom internmedicin ("médecin spécialiste en médecine interne").

11. Den 11 maj 1993 gav Österreichische Ärztekammer honom titeln "Facharzt für innere Medizin — Teilgebiet Kardiologie". Genom beslut av den 9 juli 1993 gav hälsovårdsministern honom tillstånd att, förutom yrkestiteln specialistläkare inom internmedicin, använda sin akademiska titel på det språk som används i den stat där han genomgått denna utbildning, nämligen "Fachartzt für innere Medizin, Teilgebiet Kardiologie".

12. Den 15 april 1997 meddelade Jeff Erpelding hälsovårdsministern att han hade för avsikt att uteslutande ägna sig åt kardiologi, varför han erbjöd sig att avstå från att använda yrkestiteln "médecin spécialiste en médecine interne", under förutsättning att han i stället fick använda sig av yrkestiteln "médecin spécialiste en cardiologie".

13. Genom beslut av den 25 april 1997 avslog hälsovårdsministern denna begäran med motiveringen att kardiologi inte utgör en specialisering som erkänns av de österrikiska myndigheterna, varför Jeff Erpelding inte har rätt att utöva läkaryrket på detta specialområde. Ministern tillade att han inte har möjlighet att transkribera utländska examensbevis och att den luxemburgska lagstiftningen endast ger möjlighet att erkänna examensbevis enligt deras ordalydelse.

14. Jeff Erpelding väckte talan mot detta beslut. Tribunal administratif de Luxembourg ogiltigförklarade beslutet genom dom av den 18 februari 1998 med motiveringen att beslutet bland annat stred mot artikel 19 i direktivet.

15. Luxemburgs hälsovårdsminister överklagade den 31 mars 1998 denna dom till Cour administrative (Luxemburg).

III — Tolkningsfrågorna

16. Cour administrative ansåg att tvistens lösning berodde på tolkningen av dels artikel 19 i direktivet rörande användning av yrkestiteln läkare, dels artikel 10, rörande användning av den akademiska titeln läkare, varför den beslutade att vilandeförklara målet och begära förhandsavgörande från domstolen.

17. Den hänskjutande domstolen har ställt följande frågor:

"1) Kan artikel 19 i direktiv 93/16/EEG om underlättande av läkares fria rörlighet och ömsesidigt erkännande av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis, i en stat där det på detta område finns bestämmelser i lagar och andra författningar, tillämpas på en sökande som har erhållit ett utbildningsbevis i en annan medlemsstat, men denna utbildning inte förekommer i förteckningen över specialistutbildningar i artikel 7 i direktivet, och denna sökande begär att med stöd av sin utbildning från en annan medlemsstat få använda motsvarande yrkestitel i värdmedlemsstaten?

För det fall den första frågan besvaras nekande:

2) Medför artikel 10 i direktivet i fråga endast en möjlighet för personer som har erhållit ett utbildningsbevis i en annan medlemsstat att använda sin akademiska titel och en eventuell förkortning av denna, eller skall direktivet tvärtom tolkas så, att den akademiska titeln endast får anges på det språk som används i det land där den har utfärdats och att värdmedlemsstaten saknar möjlighet att tillåta att dessa personer använder motsvarande titlar på värdmedlemsstatens språk och enligt den nomenklatur som gäller där?"

IV — Den första tolkningsfrågan

Inledande anmärkningar

18. De som yttrat sig i målet har inte uppfattat denna fråga på samma sätt, varför jag vill ge vissa preciseringar vad avser dess verkliga innebörd.

19. Jeff Erpelding har förklarat att frågan om erkännande av ett utländskt utbildningsbevis som ger rätt att utöva yrket specialistläkare skiljer sig från frågan om rätt att använda en akademisk titel. Han har inte gjort gällande att tolkningsfrågan inte kan upptas till sakprövning men menar att tvisten endast rör användning av en akademisk titel. [6]

20. Jag delar inte denna ståndpunkt.

21. För det första handlar tvisten vid den nationella domstolen inte bara om rätten att använda en akademisk titel. Tvisten rör också möjligheten att använda en yrkestitel, vilket Jeff Erpelding själv har medgivit genom att hänvisa till artikel 19 i direktivet och genom att ange att Tribunal administratif, vars avgörande har överklagats till den hänskjutande domstolen, har ansett att han har rätt att använda yrkestiteln kardiolog.

22. Enligt fast rättspraxis ankommer det dessutom uteslutande på de nationella domstolarna, vid vilka tvisten anhängiggjorts och som har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i varje enskilt mål bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till domstolen. Domstolen är följaktligen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts av den nationella domstolen avser tolkningen av en gemenskapsrättslig bestämmelse. [7]

6 — Sidorna 2 och 4 i hans skriftliga yttrande.

7 — Se exempelvis dom av den 26 november 1998 i mål C-7/97, Bronner (REG 1998, s. I-7791, punkt 16).

23. Jag vill tillägga att det av samma rättspraxis framgår att artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), som grundar sig på en tydlig funktionsfördelning mellan de nationella domstolarna och EG-domstolen, inte ger den sistnämnda möjlighet att pröva skälen för beslutet att begära förhandsavgörande. Följaktligen kan en begäran från en nationell domstol bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av gemenskapsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller föremålet för tvisten i målet vid den nationella domstolen. [8]

Det står emellertid helt klart att den första frågan berör rätten att använda en yrkestitel, vilket bekräftas av begäran om förhandsavgörande, i vilken den nationella domstolen har anmärkt att sökandens talan syftar till att han skall "tillåtas att använda yrkestiteln 'médecin-spécialiste en cardiologie'". [9] Den första tolkningsfrågan skall således förstås så, att den syftar till att erhålla preciseringar vad avser villkoren för att *använda yrkestiteln* specialistläkare.

24. Den italienska regeringen har föreslagit att man vid tolkningen av artikel 19 skall beakta artikel 9.5 i direktivet, vilken är tillämplig i förevarande fall. [10]

25. Sistnämnda bestämmelse, vilken omnämns i artikel 19, rör rättigheter som läkare har förvärvat innan direktivet har verkställts. [11] I artikel 9.5 föreskrivs bland annat att när det gäller medborgare i medlemsstater vars titlar för specialister inte överensstämmer med de benämningar som anges i artikel 7, skall varje medlemsstat som tillräckligt bevis godta de titlar som utfärdas av de medlemsstaterna *tillsammans med ett intyg utfärdat av de behöriga myndigheterna eller organen*. Av intyget skall framgå att dessa utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis har utfärdats efter avslutad utbildning i enlighet med de artiklar som nämns i artikel 6 och att de av den medlemsstat som utfärdat dem jämställs med de benämningar som avses i artikel 7.

26. Enligt den italienska regeringen skall artikel 19 i direktivet tolkas så att, i fall då artikel 9 är tillämplig, [12] den berörde endast får använda yrkestiteln om den av den medlemsstat som är ursprungsland eller senaste hemvistland och som har utfärdat den jämställs med de titlar som anges i artikel 7. I annat fall skulle varje medlemsstat ensidigt kunna bestämma om olika titlar är likvärdiga. I förevarande fall existerar den specialisttitel som sökanden i målet vid den nationella domstolen önskar få erkänd inte som sådan i den stat där den har utfärdats.

27. Enligt fast rättspraxis kan EG-domstolen, då tolkningsfrågorna är oklart for-

8 — Ibidem, punkt 17.

9 — Sida 2 i begäran om förhandsavgörande.

10 — Punkt 1 i dess skriftliga yttrande.

11 — Se fotnot 5 i detta förslag till avgörande.

12 — Den italienska regeringen har inte uttryckligen uttalat sig i frågan men det verkar som om den grundar sin hänvisning till artikel 9 på att Jeff Erpelding har genomgått utbildning inom intern medicin, särskilt kardiologi, i Österrike, innan denna stat anslöt sig till gemenskapen.

mulerade, ur samtliga uppgifter som den nationella domstolen tillhandahållit och ur handlingarna i målet hämta de gemenskapsrättsliga uppgifter som det med hänsyn till tvisteföremålet är nödvändigt att tolka. [13]

28. Jag vill här — utan att uttala mig i sak om den fråga som den italienska regeringen har tagit upp och om huruvida artikel 9 är tillämplig — anmärka att den första tolkningsfrågan enligt sin ordalydelse rör artiklarna 19 och 7. Denna formulering leder tankarna till att den hänskjutande domstolen önskar få vägledning rörande tolkningen av artikel 19, i den del den hänvisar till artikel 6, vilken i sin tur hänvisar till artikel 7, snarare än artikel 9, eftersom inget i handlingarna i målet tyder på att Jeff Erpelding skulle kunna göra något anspråk med stöd av denna artikel.

29. Inte någonting i begäran om förhandsavgörande tyder på att den hänskjutande domstolen har ställt en fråga rörande tolkningen av artikel 9, även om denna artikel omnämns i artikel 19. För det första har Cour administrative inte på något ställe hänvisat till artikel 9. För det andra har Jeff Erpelding själv varken i ansökan om tillstånd av den 15 april 1997 eller i sitt skriftliga yttrande vid något tillfälle hävdat att han innehar eller har avkrävts ett intyg, såsom föreskrivs i artikel 9, som ger möjlighet att erhålla erkännande av rättigheter som förvärvats genom verksamhet som specialistläkare.

30. Det framgår av beskrivningen av de faktiska omständigheterna och förfarandet vid den nationella domstolen i begäran om förhandsavgörande att tvistens lösning beror på huruvida omständigheten att en akademisk titel som har erhållits i en annan medlemsstat inte finns med i förteckningen över utbildningar i artikel 7 ger de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten rätt att vägra en berörd person att använda sig av motsvarande yrkestitel. [14]

31. Jag menar därför att den nationella domstolen genom denna tolkningsfråga vill få veta om artikel 19 i direktivet utgör hinder för att en medlemsstat, i vilken specialistläkare är ett reglerat yrke, vägrar att ge en av sina medborgare som har erhållit titeln specialistläkare i en annan medlemsstat rätt att använda en sådan yrkestitel i värdmedlemsstaten, med motiveringen att titeln, vad avser den medlemsstat som har utfärdat den, inte finns med bland benämningarna i artikel 7 i direktivet.

13 — Se exempelvis dom av den 18 november 1999 i mål C-107/98, Teckal (REG 1999, s. I-8121, punkt 34).

14 — Cour administrative har nämligen på sidan 4 i begäran om förhandsavgörande anfört att det är "stridigt mellan parterna i målet vad som blir följden av att den åberopade examen inom kardiologi, som här är fallet, vad avser Österrike, inte finns med i förteckningen över specialiseringar i artikel 7 i direktivet, när artiklarna 6 och 7 är tillämpliga i Luxemburg, där denna specialisering är reglerad. Frågan är om sökanden mot denna bakgrund trots allt har rätt att i Luxemburg använda titeln specialistläkare inom kardiologi...".

Rätten att vägra någon att använda en yrkestitel

32. Jag vill i likhet med kommissionen erinra om att det i direktivet, vad avser titeln specialistläkare, görs åtskillnad mellan:

— Titeln specialistläkare när den erkänns som *en förvärvad rättighet* i artikel 9. Enligt åttonde övervägandet i direktivet bör nämligen bestämmelser "antas, när det gäller förvärvade rättigheter, för ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för läkare som utfärdats av medlemsstaterna för utbildning som påbörjades före genomförandet av detta direktiv".

— Utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för specialister som är gemensamma för *samtliga medlemsstater* avseende specialistutbildningar vars benämningar anges i artikel 5.3 i direktivet. Enligt artikel 4 erkänns dessa ömsesidigt inom hela gemenskapen.

— Utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för specialister som är gemensamma för *två eller flera medlemsstater* avseende specialistutbildningar vars benämningar, i de medlemsstater dessa specialistutbildningar förekommer, anges i artikel 7.2 i direktivet. Enligt artikel 6 erkänns dessa ömsesidigt i de medlemsstater i gemenskapen där det förekommer en sådan specialistutbildning. Kardiologi finns med bland de utbildningar som avses i artikel 7.2.

33. Under rubriken "kardiologi" anges i denna bestämmelse, vad avser Luxemburg, benämningen "kardiologi och angiologi". Ingen sådan uppgift förekommer vad avser Österrike.

34. Av detta följer att Luxemburg utfärdar bevis om utbildning till specialistläkare inom kardiologi och angiologi, medan Österrike, där det inte bedrivs sådan typ av utbildning, inte utfärdar något sådant bevis.

35. Luxemburg är därför inte skyldigt att ge ett utbildnings-, examens- eller annat behörighetsbevis för specialister, vilket utfärdats av Österrike och som avser specialområdet kardiologi, samma verkan inom landet som ett inhemskt bevis som utfärdats efter utbildning som genomgåtts i Luxemburg inom kardiologi och angiologi.

36. Vad avser inte bara erkännande av utbildnings-, examens- eller annat behörig-

hetsbevis för specialister utan också rätten att använda motsvarande yrkestitel skall det anmärkas att villkoren är identiska i båda fallen, vilket framgår redan av ordalydelsen i artikel 19 i direktivet.

37. Det framgår nämligen av artikel 19 andra stycket att för att någon skall ha rätt att använda yrkestiteln specialistläkare måste denne ha uppfyllt villkoren i artikel 6, vilken hänvisar till utbildningsvillkoren i artiklarna 24, 25, 27 och 29 samt innehav av utbildningsbevis som nämns i artikel 7.2. Denna hänvisning till utbildningsvillkor, vilket är en förutsättning för erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis som har utfärdats av en annan medlemsstat, med verkningar i värdstaten, och för rätt att använda en yrkestitel som förekommer i denna stat, visar att rätten att arbeta som specialistläkare och rätten att använda denna yrkestitel är nära sammanbundna.

38. Med andra ord medför utbildningsvillkoren i artikel 6 en skyldighet för en värdmedlemsstat där sådan specialistutbildning bedrivs att erkänna motsvarande utbildningsbevis från den stat som har utfärdat beviset och att ge innehavaren rätt att använda motsvarande yrkestitel.

39. Om dessa villkor inte är uppfyllda och utbildningen inte omnämns i artikel 7 är värdmedlemsstaten inte skyldig att bifalla en ansökan om rätt att utöva yrket och att använda yrkestiteln.

40. Att en värdmedlemsstat har bestämmelser i lagar och andra författningar på området, i den mening som avses i artikel 6 i direktivet, räcker inte för att den skall vara skyldig att jämställa utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis som har utfärdats av en annan medlemsstat med sina egna utan att vara garanterad att minimivillkoren för utbildningen enligt artiklarna 24, 25, 27 och 29, som omnämns i artikel 6, är uppfyllda.

41. Det är i och för sig sant att direktivet — såsom tydligt anges i dess titel — syftar till att underlätta läkares fria rörlighet och till ett ömsesidigt erkännande av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis, vilket betyder att läkare som har utbildats i en medlemsstat bör kunna utnyttja etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster i en annan medlemsstat.

För att uppnå detta syfte måste man inte bara förbjuda all särbehandling som grundar sig på nationalitet, [15] utan också vidta positiva åtgärder för att underlätta det

15 — Andra övervägandet.

faktiska utövandet av dessa friheter, såsom att anta bestämmelser som gör det möjligt för medlemsstaterna att erkänna utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis som har utfärdats av en annan medlemsstat. [16]

42. För läkare gäller än mer än för andra verksamheter eller yrken att fri rörlighet inte kan realiseras utan säkerhetsåtgärder som garanterar att utbildning och erfarenhet som förvärvats på andra orter är av tillräcklig kvalitet med hänsyn till sjukvårdens krav. [17]

43. Kravet på att existerande reglerade yrken i medlemsstaterna skall närma sig varandra genom att minimivillkor avseende utbildning fastställs svarar således mot en tvingande nödvändighet på området.

44. Detta är förklaringen till varför — trots att automatiskt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis är ett effektivt medel i processen att åstadkomma fri rörlighet för personer och tjänster — ett automatiskt erkännande inte kan rekommenderas, särskilt vad avser sjukvårdstjänster, annat än om den medlemsstat som har utfärdat intyget har lämnat särskilda garantier vad avser kvalifikationerna hos de gemenskapsmedborgare som har utbildat sig där.

45. Kommissionen har emellertid — utan att motsägas på denna punkt — förklarat att den österrikiska lagstiftningen ("Österreichische Ausbildungsordnung") inte reglerar yrket specialistläkare inom kardiologi. Denna disciplin utgör en kompletterande specialisering knuten till grundspecialiseringen internmedicin. Kommissionen har preciserat att anledningen till att kardiologi inte anges som en specialisering vad avser Österrike är att specialistutbildningen inom kardiologi i denna stat inte *stricto sensu* uppfyller minimivillkoren avseende utbildningens längd enligt artikel 27, det vill säga fyra års utbildning inom specialiseringen i fråga. Utbildningen i kardiologi på två år kompletterar grundutbildningen inom internmedicin på fem år. [18]

46. Minimivillkoren avseende utbildningen är inte uppfyllda i den medlemsstat där utbildningen bedrivs, och benämningen "kardiologi" finns inte med i artikel 7.2 vad avser denna stat, varför det står Storhertigdömet Luxemburgs behöriga myndigheter fritt att inte bifalla en ansökan om att få använda motsvarande yrkestitel i denna stat.

47. Frågan huruvida det är korrekt att Jeff Erpelding, såsom denne har påstått i målet vid den nationella domstolen, [19] har "beviljats rätt att vara verksam inom specialiteten

16 — Tredje och femte övervägandena.

17 — Se artikel 57.3 i EG-fördraget (nu artikel 47.3 EG i ändrad lydelse), i vilken det anges att i fråga om läkaryrket förutsätter den gradvisa avvecklingen av inskränkningarna en samordning av villkoren för att utöva detta yrke i de olika medlemsstaterna.

18 — Punkterna 15 och 16 i kommissionens skriftliga yttrande.

19 — Sida 4 i Jeff Erpeldings skriftliga yttrande.

kardiologi i Luxemburg och har varit verksam som kardiolog i flera år" rör de faktiska omständigheterna som EG-domstolen inte är behörig att pröva, särskilt som en av parterna i målet vid den nationella domstolen bestrider att så är fallet. Det framgår nämligen av begäran om förhandsavgörande att hälsovårdsministern i skrivelse av den 25 april 1997 har vägrat Jeff Erpelding rätt att verka som kardiolog. [20] EG-domstolen skall därför utgå från den nationella domstolens beskrivning av de faktiska omständigheterna.

48. Enligt min mening måste därför den hänskjutande domstolen, när det som här rör sig om en talan om ogiltigförklaring av ett avslagsbeslut fattat av de luxemburgska myndigheterna, beakta den omständigheten att artikel 19 i direktivet inte utgör hinder för att en medlemsstat, där verksamheten som specialistläkare är reglerad, vägrar att bevilja en av sina medborgare, som har genomgått utbildning till specialistläkare i en annan medlemsstat, att använda en yrkestitel som finns i värdmedlemsstaten, när titeln, vad avser den medlemsstat som har utfärdat den, inte finns med i artikel 7 i direktiv.

49. I fullständighetens namn vill jag i detalj precisera exakt vilka skyldigheter som åvilar en medlemsstat när det inkommer en ansökan om tillstånd att använda en yrkestitel när det inte är möjligt att erkänna denna titel enligt direktivet. Det är nämligen möjligt att artikel 19 innebär att medlemsstaten i ett sådant fall bör bifalla ansökan efter att ha jämfört kvalifikationerna.

Räckvidden av medlemsstaternas skyldighet att jämföra kvalifikationer

50. Den finländska regeringen har hävdat att medlemsstaterna är skyldiga att jämföra kunskaper och kvalifikationer och har härvid gjort gällande att domen i målet Vlassopoulou är tillämplig på omständigheterna i förevarande fall. [21]

Den finländska regeringen har medgett att villkoren i artikel 19 inte är uppfyllda, eftersom specialiseringen kardiologi inte omnämns i artikel 7, vad avser Österrike, och det inte framgår av handlingarna i målet att Jeff Erpelding skulle ha ingivit ett intyg om likvärdighet, i den mening som avses i artikel 9.5, men anser ändå att värdmedlemsstaten inte kan avslå en ansökan utan att dessförinnan ha undersökt om de kunskaper och kvalifikationer som attesteras av sökandens intyg uppfyller de krav som ställs i denna stat. [22]

20 — Sida 3.

21 — Dom av den 7 maj 1991 i mål C-340/89 (REG 1991, s. I-2357).

22 — Punkterna 4 och 5 i dess skriftliga yttrande.

Den finländska regeringen har anfört att detta krav grundas på fördragets regler om etableringsfriheten och EG-domstolens rättspraxis, däribland domen i det ovannämnda målet Vlassopoulou.

51. Jag vill erinra om att sökanden i ovannämnda mål var en advokat av grekisk nationalitet, medlem av advokatsamfundet i Aten, som ansökt om inträde i advokatsamfundet i Mannheim i Tyskland. Hennes ansökan avslogs med motiveringen att hon inte uppfyllde de behörighetsvillkor för att utföra juridiska uppgifter som är nödvändiga för tillträde till advokatyrket.

52. Irène Vlassopoulou hade, förutom sina grekiska examensbevis, förvärvat en doktorsexamen i juridik vid ett tyskt universitet och arbetade sedan fem år tillbaka i Tyskland som juridisk rådgivare.

53. Tolkningsfrågan var där huruvida artikel 52 i EG-fördraget (nu artikel 43 EG i ändrad lydelse) medför en skyldighet för de behöriga myndigheterna som har att ta ställning till en ansökan om tillstånd att utöva advokatyrket att ta hänsyn till de examensbevis, utbildningsbevis och andra behörighetsbevis som personen i fråga har förvärvat i en annan medlemsstat och dennes yrkeserfarenhet.

54. EG-domstolen påpekade först att "i avsaknad av harmonisering av villkoren för tillträde till ett yrke har medlemsstaterna rätt att definiera de kunskaper och de kvalifikationer som är nödvändiga för att utöva detta yrke och att kräva att ett examensbevis uppvisas, där det intygas att innehavaren har dessa kunskaper och kvalifikationer", [23] och konstaterade sedan att, även om nationella villkor avseende kvalifikationer tillämpas utan diskriminering på grund av nationalitet, de kan innebära inskränkningar i etableringsfriheten om det inte tas hänsyn till de kunskaper och kvalifikationer som den berörda personen redan har förvärvat i en annan medlemsstat. [24]

55. EG-domstolen drog därför slutsatsen att "när en medlemsstat har att ta ställning till en ansökan om tillstånd att utöva ett yrke som, enligt den nationella lagstiftningen, för tillträde förutsätter innehav av ett examensbevis eller yrkesmässiga kvalifikationer, är den skyldig att ta hänsyn till de examensbevis, utbildningsbevis och andra behörighetsbevis som personen i fråga har förvärvat i syfte att utöva samma yrke i en annan medlemsstat och att avgöra om den kompetens som intygas genom dessa examensbevis motsvarar de kunskaper och kvalifikationer som krävs enligt de nationella reglerna". [25]

56. Kvalifikationer som har förvärvats i en annan medlemsstat, enligt ett annat utbildningssystem eller genom yrkesutövande, kan således inte anses utan värde.

23 — Domen i det ovannämnda målet Vlassopoulou, punkt 9.
24 — Ibidem, punkt 15.
25 — Ibidem, punkt 16.

57. Frågan är dock om samma krav, vad avser Jeff Erpeldings titel, kan ställas på en värdmedlemsstat i förevarande fall.

58. Jag anser att det inte föreligger en sådan skyldighet när villkoren för tillträde till ett yrke har harmoniserats, så att ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis är möjligt.

59. Domen i det ovannämnda målet Vlassopoulou och efterföljande domar på samma område [26] rör fall där det berörda yrket inte omfattas av systemet med ömsesidiga erkännanden.

60. Det är förståeligt att omständigheten att ett sådant system har införts befriar medlemsstaterna från skyldigheten att jämföra utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis och erfarenhet som har förvärvats i andra medlemsstater, eftersom direktiven rörande sektorsbunden harmonisering och de generella systemen för ömsesidigt erkännande, var och en på sitt sätt, just har till syfte att uppställa regler hur man jämför vad som är likvärdigt. [27]

61. Vlassopoulou-rättspraxisen ger medlemsstaterna generella riktlinjer men ger dem också ett utrymme för eget skön i hur de definierar vad som är likvärdigt. [28] De direktiv som har antagits med stöd av artikel 57 i fördraget har harmoniserat och preciserat dessa riktlinjer i en enda lagtext. Det utmärkande för denna typ av lagtext är att medlemsstaterna framdeles utan undantag är skyldiga att erkänna varje bevis som uppfyller de harmoniserade kraven avseende utbildning i en viss sektor.

Artikel 8 i direktivet svarar dessutom — vilket kommissionen med rätta har påpekat vid den muntliga förhandlingen — mot de

26 — Se exempelvis dom av den 7 maj 1992 i mål C-104/91, Aguirre Borrell m.fl. (REG 1992, s. I-3003), av den 9 februari 1994 i mål C-319/92, Haim (REG 1994, s. I-425), av den 22 mars 1994 i mål C-375/92, kommissionen mot Spanien (REG 1994, s. I-923), av den 1 februari 1996 i mål C-164/94, Aranitis (REG 1996, s. I-135), och av den 8 juli 1999, i mål C-234/97, Fernández de Bobadilla (REG 1999, s. I-4773), nedan kallad Vlassopoulou-rättspraxisen.

27 — Jag vill erinra om att förutom de sektorsbundna systemen för ömsesidigt erkännande av utbildningsbevis som införts för sju yrken mellan år 1975 och år 1985 (läkare, sjuksköterskor, tandläkare, veterinärer, barnmorskor, apotekare och arkitekter) finns det två generella system för erkännande. I de sektorsbundna systemen förutsätter erkännande av utbildningsbevis en minsta mån av samordning av villkoren för att få tillträde till yrkena eller för att utöva dessa yrken. Generella system har införts eftersom det visade sig vara ett komplext arbete att harmonisera villkoren, vilket gjorde att det tog lång tid att på detta sätt genomföra den inre marknaden, vad avser etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster. De generella systemen bygger på principen om ömsesidigt förtroende, som i sin tur bygger på antagandet att de utbildningar som utgör krav för tillträde till och verksamhet inom reglerade yrken i olika medlemsstater är jämförbara i de olika medlemsstaterna.

28 — Vlassopoulou-rättspraxisen innebär på denna punkt en skyldighet för varje medlemsstat att beakta utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis som har förvärvats i en annan medlemsstat genom att pröva om de kunskaper och kvalifikationer som intygen attesterar motsvarar dem som krävs. Det enda kriterium som tillämpas vid bedömningen av om dessa kvalifikationer är likvärdiga är den omfattning av kunskaper och kvalifikationer som beviset i fråga kan antas innebära. Medlemsstaterna kan emellertid ta hänsyn till de objektiva skillnader som kan förekomma vad avser de lagregler som gäller för yrket i fråga i den stat där beviset har utfärdats och vilken verksamhet som är normal inom yrket.

krav som följer av Vlassopoulou-rättspraxisen. Enligt artikel 8.2 skall värdmedlemsstaterna, när de har att ta ställning till ansökningar från gemenskapsmedborgare som inte har en akademisk titel som specialistläkare som uppfyller villkoren i artikel 6, helt eller delvis ta hänsyn till de utbildningar som avslutats av dessa medborgare och som styrkts genom utbildnings-, examens- eller andra behörighetsbevis utfärdade av de behöriga myndigheterna i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet, förutsatt att villkoren för dessa utbildningar motsvarar dem som i värdlandet krävs för specialistutbildningen i fråga. Enligt artikel 8.3 kan värdmedlemsstaten sedan föreskriva en kompletterande utbildning.

62. Om Vlassopoulou-rättspraxisen skulle anses innebära att medlemsstaterna skulle ha en ytterligare skyldighet, som går utöver vad som följer av dessa bestämmelser i direktivet, att pröva ansökningar om rätt att utöva ett reglerat yrke och att använda en yrkestitel, när en sådan skyldighet inte följer av direktivet, skulle detta medföra en risk för att den enhetliga rättstillämpning och samordning som åstadkommits genom direktivet skulle försvagas. Medlemsstaterna skulle nämligen i så fall kunna underlåta att beakta minimivillkoren avseende utbildning och detta på ett sätt som skulle variera från stat till stat. Sådana skillnader i tillämpningen skulle dessutom göra det svårare att läsa den tillämpliga gemenskapslagstiftningen. Detta skulle slutligen inverka negativt på gemenskapsmedborgarnas intressen, eftersom de skulle utsättas för den objektivt sett större risk för åsidosättande av likabehandlingsprincipen som blir följden av skillnaderna i de olika bedömningskriterier som de olika medlemsstaterna väljer att tillämpa.

63. Dessa skäl talar emot en skyldighet för en medlemsstat att på grundval av andra kriterier pröva ansökningar om tillträde till ett yrke som omfattas av ett harmoniseringsdirektivs bestämmelser, eller ansökningar om tillstånd att utöva detta yrke, när de inte uppfyller villkoren i direktivet. Dessa skäl talar också emot att en medlemsstat på eget initiativ bifaller dem.[29] Av detta följer att ingen ansökan som omfattas av direktivets tillämpningsområde får behandlas på annat sätt än vad som föreskrivs i direktivet.

V — Den andra tolkningsfrågan

64. Den hänskjutande domstolen vill genom denna fråga få veta vad artikel 10 i direktivet har för innebörd i fall då värdmedlemsstaten i enlighet med artikel 19 inte tillåter en person att använda en yrkestitel som denne erhållit i en annan medlemsstat.

65. Den hänskjutande domstolen vill få veta om artikel 10 i ett sådant fall skall tolkas så, att innehavaren av en akademisk titel som erhållits i en annan medlemsstat endast får använda denna titel enligt dess lydelse på det språk som används i den medlemsstat där titeln har utfärdats eller

29 — Jag vill anmärka att domstolen i domen i det ovannämnda målet Fernández de Bobadilla, punkt 27, har beslutat att "när någotdera direktivet är tillämpligt kan ett offentligt organ i en medlemsstat, vilket är skyldigt att följa reglerna i det berörda direktivet, inte längre kräva att de examina som en sökande innehar måste erkännas av de behöriga nationella myndigheterna".

om denne tvärtom har rätt att använda denna titel på värdmedlemsstatens språk eller till och med en likvärdig akademisk titel som förekommer i värdmedlemsstaten.

66. Svaret på denna fråga följer redan av ordalydelsen i artikel 10.1, jämförd med nionde övervägandet i direktivet.

67. Artikel 10.1 ger som bekant en rättighet för medborgare i medlemsstaterna som uppfyller villkoren i artikel 6 att "använda den erkända akademiska titeln eller en eventuell förkortning av denna i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet på språket eller språken i det landet".

68. Denna bestämmelse innebär enligt sin ordalydelse en rättighet för läkare som har utbildats i andra medlemsstater och en skyldighet för värdmedlemsstaterna, vilka skall se till att denna rätt garanteras.

69. I nionde övervägandet preciseras att "rätten att använda [en akademisk titel] endast [bör] vara tillåten på språket i läkarens ursprungsland eller senaste hemvistland", vilket innebär att nämnda bestämmelse får en mer inskränkt innebörd. Att rätten att använda en titel begränsas till att avse titelns namn på originalspråket har sin grund i att "ett direktiv om ömsesidigt erkännande av examensbevis inte nödvändigtvis innebär likvärdighet när det gäller den utbildning som dessa bevis avser". [30]

70. Detta innebär med andra ord att även om det går att säkerställa läkares etableringsfrihet genom ömsesidigt erkännande av yrkestitlar, vilket är tillåtet till följd av att minimivillkoren avseende utbildning har samordnats, kan denna utbildning — och således den titel som följer med den aldrig vara helt likvärdig i samtliga berörda medlemsstater.

71. Situationen är inte densamma vad avser yrkestitlar som visar på en rätt att utöva ett yrke.

Eftersom tanken är att en yrkestitel som har erhållits i en medlemsstat skall ge samma verkningar i en annan medlemsstat, är det naturligt att den läkare som kan dra nytta av detta erkännande har rätt att använda motsvarande yrkestitel i värdmedlemsstaten. Denna rätt ingår bland verkningarna av att titeln har erkänts vara likvärdig. Om läkaren inte skulle ha en sådan rätt, skulle han inte förfoga över de behörighetsbevis som identifierar läkare som redan är etablerade i värdmedlemsstaten. Om denne läkare skulle vara tvungen att använda en yrkestitel på ett

30 — Nionde övervägandet.

annat språk, skulle detta innebära en risk för att hans omgivning ställer sig tveksam till hans rätt att utöva läkaryrket, vilket innebär ett allvarligt hinder för etableringsfriheten.

72. En akademisk titel vittnar om att innehavaren har genomgått en viss bestämd utbildning för att skaffa sig kunskaper och kvalifikationer som även om den delvis är harmoniserad inte är helt uniform för samtliga stater. Mot denna bakgrund kan dessa utbildningar inte betecknas på annat sätt än genom att den ursprungliga benämningen används. I annat fall skulle verkliga skillnader inte framgå, eftersom benämningen är enhetlig, vilket skulle missgynna dem som erhåller läkarvård utan att detta motiveras av etableringsfrihetens krav.

73. Det är således av vikt att det görs åtskillnad mellan dessa utbildningar, så att det framgår vad de innebär. Detta krav förklarar varför en värdmedlemsstat har rätt att föreskriva att den som har rätt att använda en akademisk titel skall använda den "i en lämplig form som värdlandet anger", i syfte att undvika att en akademisk titel som används i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet "förväxlas med en titel som i värdlandet kräver kompletterande utbildning, som personen i fråga inte har genomgått".[31] Detta krav är också skälet till varför "[v]ärdlandet får kräva att denna titel åtföljs av namnet på och platsen för den institution eller examensnämnd som utfärdat den".[32]

74. Dessa hänsyn förklarar varför en akademisk titel endast får användas på det språk som används i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet och varför innehavaren inte har rätt att använda en annan titel, exempelvis en likvärdig titel som används i värdmedlemsstaten.

75. Jag vill tillägga att, även om värdmedlemsstaterna i artikel 10.1 åläggs att garantera medborgare i andra medlemsstater rätt att använda sina akademiska titlar, under förutsättning att de uppfyller kraven i artikel 6,[33] denna bestämmelse — enligt min mening — inte utgör hinder för att samma stater beviljar sådan rätt även om dessa medborgare inte uppfyller de villkor avseende utbildning som föreskrivs i denna artikel.

76. Jag har redan tidigare förklarat att artikel 10.1 medför en skyldighet för medlemsstaterna och att denna skyldighets omfattning bestäms av de villkor som berörda medborgare måste uppfylla för att få rätt att använda en akademisk titel. Etableringsfrihetens krav gör det samtidigt möjligt för de medlemsstater som så önskar att tillåta en läkare som har utbildats i en annan medlemsstat, men där omständigheterna inte är sådana att han kan ges rätt att

31 — Artikel 10.2 i direktivet.

32 — Artikel 10.1 i direktivet.

33 — Se punkt 37 i förevarande förslag till avgörande.

använda en viss yrkestitel, att använda sin akademiska titel, under förutsättning att språket i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet används.

77. Enligt min mening är det nämligen önskvärt att en läkare som har erhållit en akademisk titel inom gemenskapen, även om denna titel inte har en direkt anknytning till det specialområde han är verksam inom, i största möjliga mån skall kunna använda denna akademiska titel i sin yrkesverksamhet som information till den del av hans kundkrets som omedelbart förstår innebörden och omfattningen därav.

78. Det är utan tvekan så, att både en läkare som Jeff Erpelding, som är specialistläkare inom internmedicin, och hans kundkrets har nytta av att denne kan informera om sin akademiska titel, utfärdad av en annan medlemsstat, på området kardiologi. I vilket fall som helst är detta en fråga som det står den berörda medlemsstaten fritt att själv avgöra, eftersom direktivet inte uttalar sig om medlemsstaternas behörighet på området.

Förslag till avgörande

79. Mot denna bakgrund föreslår jag att EG-domstolen skall besvara Cour administratives frågor på följande sätt:

1) Artikel 19 i rådets direktiv 93/16/EEG av den 5 april 1993 om underlättande av läkares fria rörlighet och ömsesidigt erkännande av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis skall tolkas så, att denna bestämmelse inte utgör hinder för att en medlemsstat, i vilken specialistläkare är ett reglerat yrke, vägrar att låta en gemenskapsmedborgare, som i en annan medlemsstat har förvärvat en akademisk titel som specialistläkare och som

har för avsikt att bedriva verksamhet i förstnämnda medlemsstat, att använda en yrkestitel som används i denna stat i fall då titeln från ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet inte överensstämmer med någon av de benämningar som anges i artikel 7 i samma direktiv.

2) Artikel 10.1 i direktiv 93/16 skall tolkas så, att en specialistläkare som har en akademisk titel från en viss medlemsstat, även om han inte uppfyller villkoren i artikel 19, i värdmedlemsstaten endast får använda denna akademiska titel på det språk som används i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet, vilket utesluter att han använder denna titel på värdmedlemsstatens språk eller att han använder en likvärdig akademisk titel från denna medlemsstat.